

A) Prepíšte celý text do gramaticky správnej podoby. Zachovajte číslovanie viet.

- Doplňte chýbajúce i / í / y / ý.
- Doplňte chýbajúcu interpunkciu.
- Opravte prípadné chyby.

1. Severné vetr_ská a morské prúd_ženú **navršené** hromady ladu ktorých tlak je taký veľký že rozmliaždi všetko čo mu príde do cesty.
2. **Povetr_m** sa oz_va hukot praskajúcich, ľadových kr_h.
3. Na snehových poliach grónska, v obydliach v_sunutých ďaleko na Sever, sú ľudia na tuhé zimy zvyknutý.
4. Teplé odevy z medved_ch, králičích alebo sob_ch kožušín sú dobro_ochrano_ pred chladom.
5. Skúsen_ poľovníci radia svoj_m synom aby sa vihýbali **strmým a klským** stenám ladovca i zradným štrbinám v ľade.
6. Ak sa chcú dostať na miesta kde žijú severské zver_ musia často prekonať desiatky kilometrov na poh_blivej kr_he.
7. Po dlhej, polárnej noci keď sa zásoby mäsa minuli v_slala osada siedm_ch odvážn_ch lovcou hľadať požíveň.
8. T_čo zostali doma verili, že sa nevrátia z prázdň_m_rukami.
9. Na ôsm_deň ožila osada radostn_m_výkrikmi detí a ps_m brechotom.
10. Podľa starej ob_čaje úspešn_chlap_ rozdelili úlovok na spravodlivé diel_.

B) Otázky a úlohy k textu

1. Nájdite v texte jedno expresívne slovo.
2. Zvýraznené slová vo vetách č. 1a 5 rozdeľte na slabiky.
3. Určte slovný druh, gramatické kategórie a skloňovací vzor zvýrazneného slova *povetrím* vo vete č.2.
4. Určte slovný druh slova *všetko* (veta č. 1).
5. Z textu vypíšte 1 vlastné podstatné meno.
6. Utvorte nominatív sg. slova ľudia.
7. Vypíšte z textu 1 predložku, ktorú možno vokalizovať.
8. Určte slovný druh slova *podľa* (veta č. 10).
9. Určte slovný druh a skloňovací vzor slova *praskajúcich* (veta č. 2).
10. Vypíšte z textu 1 slovo, ktoré sa skloňuje podľa vzoru páví.
11. Počet zložených súvetí v texte je _____.
12. Počet jednoduchých súvetí v texte je _____.
13. Počet jednoduchých viet v texte je _____.
14. Uveďte číslo 1 súvetia, v ktorom sa nachádzajú vety v podrad'ovacom vzťahu.

15. Koľko postupne rozvíjajúcich zhodných prívlastkov obsahuje veta č. 7?
16. Určte vetné členy vo vete č. 2.
17. Uveďte číslo jednej vety, v ktorej sa nachádza viacnásobný prívlastok.
18. Ktoré slovo v texte zodpovedá významu uvedenému v Slovníku súčasného slovenského jazyka (*častým opakovaním*) *ustálený spôsob konania, správania niekoho*?
19. Aký typ vety podľa obsahu v texte chýba?
20. Aký typ vety podľa členitosti v texte chýba?
21. V slovnom spojení *zradná štrbina v lade* určte podčiarknutý vetný člen.
22. Nahraďte slovo *poživeň* synonymom.

5 RIEŠENIE

A)

1. Severné vetriská a morské prúdy ženú navršené hromady ľadu, ktorých tlak je taký veľký, že rozmliaždi všetko, čo mu príde do cesty.
2. Povetrím sa ozýva hukot praskajúcich ľadových krých.
3. Na snehových poliach Grónska, v obydliach vysunutých ďaleko na sever, sú ľudia na tuhé zimy zvyknutí.
4. Teplé odevy z medvedích, králičích alebo sobích kožušín sú dobrou ochranou pred chladom.
5. Skúsení poľovníci radia svojim synom, aby sa vyhýbali strmým a klzkým stenám ľadovca i zradným štrbinám v ľade.
6. Ak sa chcú dostať na miesta, kde žijú severské zvery, musia často prekonať desiatky kilometrov na pohyblivej kryhe.
7. Po dlhej polárnej noci, keď sa zásoby mäsa minuli, vyslala osada siedmich odvážnych lovcov hľadať požíveň.
8. Tí, čo zostali doma, verili, že sa nevrátia s prázdnyimi rukami.
9. Na ôsmy deň ožila osada radostnými výkrikmi detí a psím brechotom.
10. Podľa starej obyčaje úspešní chlapi rozdelili úlovok na spravodlivé diely.

B)

1	1 expresívne slovo v texte: vetriská
2	1. Severné vetriská a morské prúdy ženú navršené hromady ľadu, ktorých tlak je taký veľký, že rozmliaždi všetko, čo mu príde do cesty. 5. Skúsení poľovníci radia svojim synom, aby sa vyhýbali strmým a klzkým stenám ľadovca i zradným štrbinám v ľade. Zvýraznené slová vo vetách č. 1 a 5 rozdeľte na slabiky: <ul style="list-style-type: none"> • na-vr-še-né / klz-kým / str-mým
3	slovný druh, gramatické kategórie a skloňovací vzor zvýrazneného slova <i>povetrím</i> vo vete č.2 (Povetrím sa ozýva hukot praskajúcich ľadových krých.): <ul style="list-style-type: none"> • povetrím – podstatné meno, stredný rod, sg., I, vzor vysvedčenie
4	slovný druh slova <i>všetko</i> (...rozmliaždi <u>všetko</u> , čo mu príde do cesty) <ul style="list-style-type: none"> • všetko – zámeno
5	vypísať 1 vlastné podstatné meno: Grónsko
6	nominatív sg. slova ľudia: človek
7	z textu vypísať 1 predložku, ktorú možno vokalizovať: v
8	slovný druh slova <i>podľa</i> (veta <u>Podľa</u> starej obyčaje úspešní chlapi rozdelili úlovok na spravodlivé diely.): podľa – predložka
9	Určte slovný druh a skloňovací vzor slova <i>praskajúcich</i> (veta Povetrím sa ozýva hukot praskajúcich ľadových krých.): <ul style="list-style-type: none"> • praskajúcich – sloveso – neurčitý slovesný tvar činné prídavné príslove, vzor cudzí

10	z textu vypísať 1 slovo, ktoré sa skloňuje podľa vzoru pávi: medvedí, králičí, sobí, psí
11	Počet zložených súvetí v texte je 3. (č.1, 6, 8)
12	Počet jednoduchých súvetí v texte je 2. (č. 5, 7)
13	Počet jednoduchých viet v texte je 5. (č. 2,3,4,9,10)
14	uviesť číslo 1 súvetia, v ktorom sa nachádzajú vety v podrad'ovacom vzťahu. <ul style="list-style-type: none"> • ktorékoľvek zo súvetí
15	postupne rozvíjacie prívlastky vo vete č. 7: dva / 2 (<u>Po dlhej polárnej noci</u> , keď sa zásoby mäsa minuli, vyslala osada <u>siedmich odvážnych</u> lovcov hľadať poživieň.
16	vetné členy vo vete č. 2 (Povetrím sa ozýva hukot praskajúcich ľadových krých.) <ul style="list-style-type: none"> • príslovkové určenie miesta – prísudok – podmet – prívlastok zhodný – prívlastok zhodný – prívlastok nezhodný
17	uviesť číslo jednej vety, v ktorej sa nachádza viacnásobný prívlastok: č. 4, 5 Teplé odevy <u>z medvedích, králičích alebo sobích</u> kožušín sú dobrou ochranou pred chladom. Skúsení poľovníci radia svojim synom, aby sa vyhýbali <u>strmým a klzkým</u> stenám ľadovca i zradným štrbinám v ľade.
18	(častým opakovaním) ustálený spôsob konania, správania niekoho – obyčaj
19	z hľadiska obsahu v texte chýba: rozkazovacia, opytovacia, želacia veta ; všetky vety v texte sú oznamovacie
20	z hľadiska členitosti v texte chýba jednočlenná veta ; všetky vety v texte sú dvojčlenné
21	<u>zradná štrbina v ľade</u> – určiť podčiarknutý vetný člen: nezhodný prívlastok (aká štrbina?)
22	Nahradiť slovo <u>poživieň</u> synonymom: potrava, strava, jedlo

POUŽITÉ ZDROJE:

LOMENČÍK, J., KÓNYOVÁ, E., LEDNICKÁ, A. a kol. Úspešná maturita. Slovenský jazyk a literatúra. Bratislava: Taktik 2019. 308 s. ISBN 978-80-8180-132-7.